

Jere Vuorio

**YRITTÄJÄN PALKAN MÄÄRITYS TOIMINIMISSÄ SEKÄ
HENKILÖ- JA OSAKEYHTIÖISSÄ**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Kesäkuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Kesäkuu 2016	Tekijä Jere Vuorio
Koulutusohjelma Liiketalous		
Työn nimi Yrittäjän palkan määrittäminen toiminimissä sekä henkilö- ja osakeyhtiöissä		
Työn ohjaaja Janne Peltoniemi	Sivumäärä 28	
Työelämäohjaaja		
<p>Sain idean ryhtyä tutkimaan yrittäjän oman palkan määrittämistä Danske Bankin työntekijältä. Yrittäjät usein kysyvät, kuinka paljon palkkaa he voivat nostaa esiteltyään esimerkiksi yrityksen edellisen tilinpäätöksen. Tätä tilinpäätöstä apuna käyttäen pitäisi sitten pystyä määrittelemään yrittäjälle sopiva palkka.</p> <p>Lähdin pohtimaan asiaa kuitenkin hieman pidemmältä ajalta kuin edellisestä tilinpäätöksestä. Aloitin teoriaosion esittelemällä, mitä eri vaihtoehtoja yrittäjälle ylipäätään on varojen nostamiseen toiminimissä tai henkilö- ja osakeyhtiöissä rahapalkan lisäksi. Avasin myös hieman verotuksellista näkökulmaa esimerkiksi rahapalkan ja osinkojen välillä.</p> <p>Lopulta asetin palkan määrittämiselle kolme erillistä osiota, jotka mielestäni ovat keskeisimmässä roolissa. Nämä olivat myyntiennuste, maksuvalmius ja kassavirtalaskelma. Myyntiennusteosiossa käsitelin sitä, mitä tarkoittaa myyntiennuste, ja millä keinoin yrittäjä voi sitä hyödyntää. Maksuvalmiuden kohdalla nostin esiin muutamia olennaisia tunnuslukuja, jotka kertovat parhaiten siitä, miten yrityksellä menee, ja kuinka hyvin se selviytyy palkan kaltaisista lyhytaikaisista veloistaan. Kassavirtalaskelmaa käsitelin esimerkkien avulla, ja kerroin, mitä tulee erityisesti ottaa huomioon sellaista laadittaessa.</p> <p>Tutkimusosiossa esittelin kolmen eri yhtiömuodon yrityksen tuloslaskelmaa ja tasetta ja selvitin, kuinka paljon niiden kohdalla yrittäjä voisi nostaa rahapalkkaa. Huomioon piti ottaa, niin yhtiömuodosta johtuvat erityispiirteet kuin yrityksen taloudellinen tilannekin.</p>		

Asiasanat Henkilöyhtiö, kassavirtalaskelma, maksuvalmius, myyntiennuste, osakeyhtiö, palkka, yksityinen elinkeinoharjoittaja eli toiminimi
--

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date June 2016	Author Jere Vuorio
Degree programme Business administration		
Name of thesis DETERMINING ENTREPRENEUR'S SALARY IN PARTNERSHIPS, LIMITED COMPANIES AND AS A SOLE TRADER		
Instructor Janne Peltoniemi		Pages 28
Supervisor		
<p>The purpose of the study was to determine the optimal salary for an owner entrepreneur in partnerships, limited companies and as a sole trader. The idea for the study was gotten from a Danske Bank's employee. Entrepreneurs often ask for advice to determine their salary after the company's financial statement is released.</p> <p>The study was started with a little wider approach rather than just analyzing one financial statement. At first it was told what options exist for the entrepreneur to draw funds from his/her company. A tax perspective was also presented.</p> <p>Eventually there were three different parts that were believed to be the most crucial ones when determining an entrepreneur's salary in this study. Those were sales forecast, liquidity and cash flow statement. The meaning of sales forecast was explained first. Then how to draft one and how to benefit from it. Liquidity was mainly explained through key figures such as quick and current ratio. The goal was to find out how a company manages its short term debts. Cash flow statement was introduced through examples and it was also told what to take note of when drafting one.</p> <p>Finally there were three financial statements from a sole trader, general partnership and limited company that were analyzed using the methods mentioned above. Income statements and balance sheets were compared and analyzed together to reach the best outcome. Notable factors were at least the specialities of the different business entities and companies' financial situations.</p>		

Key words

Cash flow statement, limited company, liquidity, partnership, salary, sales forecast, sole trader

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PALKAN JA VAROJEN NOSTAMINEN ERI YHTIÖMUODOISSA	2
2.1 Toiminimi eli yksityinen elinkeinoharjoittaja	2
2.2 Henkilöyhtiöt	3
2.2.1 Avoin yhtiö	3
2.2.2 Kommandiittiyhtiö	4
2.3 Osakeyhtiö	4
3 TILINPÄÄTÖKSEN ENNUSTAMINEN	7
3.1 Tuloslaskelman ennustaminen	7
3.2 Taseen ennustaminen	9
4 TILINPÄÄTÖKSEN ANALYSOINTI JA HERKKYYSANALYYSI	11
5 ESIMERKKIYRITYSTEN TILINPÄÄTÖSTEN VERTAILU JA ANALYSOINTI	16
5.1 T:mi Esimerkki	16
5.2 Esimerkki Ay	18
5.3 Esimerkki Oy	20
6 YHTEENVETO JA POHDINTA	24
LÄHTEET	27
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Myyntiennuste muuttuvilla kuluilla	8
TAULUKKO 2. Myyntiennuste kiinteillä ja muuttuvilla palkoilla	9
TAULUKKO 3. Maksuvalmiuden tunnusluvut	13
TAULUKKO 4. Kassavirtalaskelma	15
TAULUKKO 5. Toiminimen tuloslaskelma	16
TAULUKKO 6. Toiminimen tase	17
TAULUKKO 7. Avoimen yhtiön tuloslaskelma	18
TAULUKKO 8. Avoimen yhtiön tase	19
TAULUKKO 9. Osakeyhtiön tuloslaskelma	21
TAULUKKO 10. Osakeyhtiön tase	22
TAULUKKO 11. Esimerkkiosakeyhtiön kassavirtalaskelma	23
TAULUKKO 12. Yhteenveto	24

1 JOHDANTO

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää, kuinka paljon yrittäjä itse voi nostaa palkkaa yrityksessään. Iso osa tätä prosessia on yrityksen tilinpäätös, jonka avulla voidaan nopeastikin havainnoida, kuinka paljon rahaa yrittäjälle itselleen jää käteen, ja kannattaako sitä nostaa palkkana, vai esimerkiksi yksityisnostoina tai osinkoina yhtiömuodosta riippuen. Asiaa tutkittiin ja vertailtiin toiminimien eli yksityisten elinkeinoharjoittajien, henkilöyhtiöiden ja listaamattomien osakeyhtiöiden näkökulmasta.

Inspiraation työhöni sain Danske Bankin työntekijältä, jolla oli ongelmana nopeasti yrittäjän toimittamasta tilinpäätöksestä pystyä arvioimaan palkkasumma, jonka yrittäjä itse voisi nostaa. Tähän käytetty aika saisi olla maksimissaan vain viisi minuuttia, joten päätin luoda lyhyen tiivistelmän asioista ja tilinpäätöksen kohdista, joita tulisi ensisijaisesti ottaa huomioon yrittäjän palkkaa arvioitaessa. Vaikka tässä työssä käydään myös läpi esimerkiksi yrittäjän mahdollisuuksia nostaa varoja yrityksestään osinkoina, voidaan perus olettamana kuitenkin pitää, että yrittäjä on jo itse tehnyt päätöksen nostaa nimenomaan palkkaa.

Aivan aluksi esittelin eri yhtiömuotojen palkanmaksumahdollisuuksia ja varojen nostokäytäntöjä ja hieman myös verotuksellista näkökulmaa. Yrittäjälle on ensiarvoisen tärkeää tuntea eri mahdollisuudet, jotka hänellä ovat varojen nostoon yrityksestään. Kun yrittäjä on tehnyt päätöksen nostaa rahapalkkaa, täytyy hänen arvioida, miten yrityksellä menee, ja kuinka suuria summia on mahdollista nostaa. Kokenut yrittäjä osaa myös ennustaa tulevaa erilaisten myyntiennusteiden avulla. Joillain toimialoilla, ja joissain tilanteissa, ennustaminen on kuitenkin lähes mahdotonta, joten silloin yritystä täytyy arvioida menneen perusteella. Tähän paras työkalu on nimenomaan yrityksen tilinpäätös. Lyhytaikaisia kassastamaksuja, kuten juurikin palkkoja, arvioitaessa yrityksen maksuvalmius nousee tärkeään rooliin. Maksuvalmiuden tunnuslukujen avulla yrittäjä saa hyvän kuvan tietyn hetken kassatilanteesta. Maksuvalmiutta pidemmälle mentäessä hyvä työkalu yrittäjälle on kassavirtalaskelma, joka kertoo todellisen nettokassavirran eli sen, kuinka paljon yrityksen kassaan virtaa rahaa, ja kuinka paljon sitä virtaa pois tietyllä ajanjaksolla.

2 PALKKAN JA VAROJEN NOSTAMINEN ERI YHTIÖMUODOISSA

Tässä luvussa käsitellään yrittäjän erilaisia mahdollisuuksia nostaa varoja omaan käyttöönsä eri yhtiömuodoissa. Yleisin tapa lienee rahapalkan ja erilaisten luontoisetujen nostaminen. Luontoisetu on muuna kuin rahana saatavaa palkkaa. Asuntoetu, autoetu, ravintoetu tai puhelinetu ovat yleisimpiä esimerkkejä yrittäjän käyttämistä luontoiseduista. (Yritys-Suomi 2015a.)

Luvussa käsiteltävät yhtiömuodot ovat toiminimi eli yksityinen elinkeinoharjoittaja, henkilöyhtiöt eli avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö sekä listaamattomat osakeyhtiöt. Kaikissa tapauksissa keskitytään pääasiassa YEL-vakuutetun yrittäjän näkökulmaan. YEL:n eli yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus vakuuttaa yrittäjän kuoleman, työkyvyttömyyden ja vanhuuden varalta, ja koskee tämän kaikkea yritystoimintaa. YEL-yrittäjiksi katsotaan toiminimiyrittäjät, avoimen yhtiön yhtiömiehet, kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet ja osakeyhtiön johtavassa asemassa toimivat osakkaat, jotka omistavat itse yli 30 % tai perheenjäsentensä kanssa yli 50 % yrityksen osakekannasta. (Yrittäjät.fi 2015.)

2.1 Toiminimi eli yksityinen elinkeinoharjoittaja

Toiminimi on yritystoiminnan yksinkertaisin muoto. Toiminimi ei ole yrittäjästä erillinen oma oikeushenkilönsä, vaan elinkeinoharjoittaja vastaa kaikista tekemisistään omalla ja liikkeen omaisuudella. (Yrittäjät.fi 2014a.) Toiminimessä yrittäjä ei voi maksaa rahapalkkaa tai antaa luontoisetuja itselleen. Toiminimiyrittäjien palkanmaksu tapahtuu yksityisnoistoina. Nämä yksityisnostot eivät ole yrityksen kuluja eikä niitä veroteta. Toiminimeä verotetaan sen elinkeinotoiminnan tuloksen perusteella. Tililtä yksityisnoistoina nostetut varat siis lasketaan yrityksen tulokseen ja niitä verotetaan sitä kautta voittoina. (Verohallinto 2016.)

Yksityistä elinkeinoharjoittajaa verotetaan siis luonnollisena henkilönä hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojen perusteella. Pääomatuloa on pääsääntöisesti elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle laskettu 20 %:n vuotuinen tuotto. Ylimenevä osa on puolestaan ansiotuloa. Nettovarallisuus lasketaan siten, että yrityksen varoista vähennetään velat. Nettovarallisuuteen lisätään myös määrä, joka on 30 % edellisen 12 kuukauden aikana maksetuista ennakopidätyksen alaisista palkoista. Elinkeinoharjoittajan yksityistalouteen kuuluvia varoja tai velkoja ei oteta huomioon

nettovarallisuutta arvioitaessa. Esimerkiksi siis yksityiskäytössä olevat autot tai asunto eivät kuulu elinkeinotoiminnan varoihin, vaikka ne sisältyisivätkin taseen varoihin. (Tomperi 2013, 30—31.)

Mitä varakkaampi yritys on, sitä suurempi osa verotettavasta tulosta on pääomatuloa. Jos taas oma pääoma on nolla tai miinuksella, on verotettava tulo kokonaan ansiotuloa. Ansiotulojen progressiosta johtuen verotus on pienempää, jos tulot ovat karkeasti arvioituna alle 45 000 euroa. Mitä pienemmät vuotuiset tulot elinkeinotoiminnasta saadaan, sitä parempi valinta yhtiömuodoksi toiminimi on. Toiminimen kasvaessa verotus kiristyy, ja esimerkiksi suurista yksityisnostoista saattaa koitua haittoja, koska rahat verotetaan kuitenkin jälkikäteen voittoina. (Tomperi 2013, 31—35.)

2.2 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiö on yhtiö, jossa vähintään kaksi yhtiömiestä harjoittaa liiketoimintaa yhteisen taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi. Henkilöyhtiöihin luetaan avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt. (Verohallinto 2011.) Henkilöyhtiöissä yrittäjät voivat nostaa palkkaa ja saada luontoisetuja. Palkan lisäksi henkilöyhtiöissä voidaan nostaa myös yksityisnostoja. On myös mahdollista tehdä pelkkiä yksityisnostoja. (Summarum 2012.)

2.2.1 Avoin yhtiö

Avoimen yhtiön oma pääoma koostuu yhtiömiesten yhtiöön sijoittamista panoksista. Näitä panoksia voivat olla esimerkiksi raha, tavara tai pelkkä työpanos. Tämä yhtiöön sijoitettu pääoma on yhtiömiesten vapaasti nostettavissa. Nostot voidaan käsitellä voitonjakona, pääoman palautuksena, yksityisnostoina tai osakaslainoina. Avoimissa yhtiöissä yhtiömiehet voivat niin halutessaan nostaa myös rahapalkkaa, vaikka yhtiö ei tekisikään voitollista tulosta. (Yrittäjät.fi 2014a.)

Avoimissa yhtiöissä voitot jaetaan yhtiömiesten yhtiöön sijoittamien panosten mukaisesti. Vaikka toiminta olisi menneisyydessä ollut tappiollista, ei se estä tilikauden voitonjakoa yhtiömiehille. (Minilex 2015a.) Avoimille yhtiöille vahvistetaan elinkeinotoiminnan tulos, josta vähennetään aikaisempien vuosien tappiot. Tämä tulos jaetaan verotettavaksi yhtiömiesten tulona. Elinkeinotoiminnan tulolähde on osaksi pääomatuloa ja osaksi ansiotuloa. Tämä osuus määräytyy nettovarallisuuden perusteella samanlailla kuin yksityisillä elinkeinoharjoittajilla. Lisäksi yhtiömiehilla

voi olla henkilökohtaisia tulolähteitä, jotka verotetaan kokonaan pääomatulona. (Tomperi 2013, 36–38.)

2.2.2 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö toimii pitkälti samalla tavalla kuin avoinkin yhtiö. Kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen vastuut ja oikeudet ovat samanlaiset kuin avoimen yhtiön yhtiömiehillä. Äänetön yhtiömies puolestaan sijoittaa yhtiöön rahamääräisen omaisuuspanoksen ja hänen vastuunsa yhtiön velvoitteista rajoittuu tähän sijoitettuun panokseen. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta pelkän pääomapanoksensa vuoksi osallistua yhtiön päätöksentekoon. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389, § 2-3.) Äänetönkin yhtiönmies voi nostaa rahapalkkaa, mikäli hän työskentelee yhtiössä. Tällöin kuitenkin täytyy suorittaa normaalit työntekijälle kuuluvat palkan sivukulut. (Hyväri 2014.)

Voitot kommandiittiyhtiössä jaetaan siten, että äänettömät yhtiömiehet saavat voitosta ensin korkolain mukaisen koron yhtiöpanoksilleen. Tämän jälkeen loput jaetaan vastuunalaisien yhtiömiesten kesken. Mikäli voitto ei riitä kattamaan äänettömien yhtiömiesten voitto-osuuksia täysimääräisinä, jaetaan voitto heidän kesken yhtiöpanosten suhteessa. Tappiot kohdalla äänettömät yhtiömiehet sivuutetaan ja tappiot jaetaan vain vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389, § 4.)

2.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiöissä varoja voidaan jakaa osakkaille voitonjakona eli osinkona, jakamalla varoja vapaan oman pääoman rahastosta, alentamalla osakepääomaa ja hankkimalla tai lunastamalla omia osakkeita. Myös purkamalla yhtiö ja poistamalla se rekisteristä voidaan jakaa varoja. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624, 13:1 §.) Purkamisen yhteydessä yritys asetetaan selvitystilaan, minkä jälkeen osakas saa osakkeilleen tulevan osuuden yhtiölle jäävästä nettovarallisuudesta (Sotka 2010). Näiden lisäksi yrittäjä itse voi nostaa osakeyhtiöstä rahapalkkaa ja saada luontoisetuja (Yritystulkki 2015).

Suuri kysymys osakeyhtiöissä omistajayrittäjälle on usein se, nostaako palkkaa vai osinkoa. Tähän kysymykseen suurin vaikuttava tekijä on verotus ja sen suunnittelu. Verotuksen suunnitteluun

vaikuttaa paitsi yhtiön myös oma henkilökohtainen verotus. Pienemmissä yhtiöissä ja alhaisemmillä tulotasoilla voi olla viisaampaa nostaa palkkaa, sillä palkka on yritykselle vähennyskelpoinen meno, kun taas osinko ei sitä ole. Kun otetaan huomioon 20 prosentin yhteisövero ja omistajan maksama 7,5 prosentin ennakonpidätys, voi osingon kokonaisverotusaste olla pienimmillään 26 prosenttia. Palkasta veroa voi puolestaan mennä huomattavasti vähemmän. (Reunanen 2014.)

Omistajayrittäjän nostamat osinkotulot voivat olla veronalaisia, verovapaita tai molempia riippuen siitä, onko ne saatu listaamattomasta yhtiöstä vai listatusta pörssiyrityksestä. Verotukseen vaikuttaa myös osaketulojen suuruus ja osakkeiden matemaattinen arvo. Matemaattinen arvo lasketaan, kun edellisen tilinpäätöksen nettovarallisuus jaetaan yhtiön osakkeiden lukumäärällä. Esimerkiksi jos nettovarallisuudeksi on saatu varat ja velat yhdistämällä 30 000 euroa ja yrityksellä on 1 500 osaketta, saadaan matemaattiseksi arvoksi 20 euroa. (Tomperi 2013, 45.)

Pörssiyrityksestä saatu osinko on luonnolliselle henkilölle 85-prosenttisesti pääomatuloa ja 15-prosenttisesti verovapaata tuloa. Listaamattomasta yhtiöstä saatu osinko on omistajayrittäjälle puolestaan 75-prosenttisesti verovapaata tuloa ja 25-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa, mikäli yhtiö jakaa osinkoa enintään 8 % matemaattisesta arvosta laskettuna. Tällä tavoin osingonsaaja saa nostaa verovuonna osinkoja 150 000 euroon asti. Yli 150 000 euron menevien osinkotulojen osalta verotus muuttuu siten, että 85 % niistä on veronalaista pääomatuloa ja vain 15 % verovapaata tuloa. Jos osinkoa jaetaan yli 8 % laskettuna matemaattisesta arvosta, ylimenevästä osasta 75 % verotetaan ansiotulona ja 25 % on verovapaata tuloa. (Verohallinto 2014.)

Varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta tapahtuu edellisen vahvistetun tilinpäätöksen perusteella. Vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei merkitä osakepääomaan tai vieraaseen pääomaan. Varoja voi kertyä rahastoon myös osakkeenomistajien vastikkeettomien sijoitusten muodossa. Vastikkeettomassa sijoituksessa osakkeenomistaja ei saa yhtiön osakkeita sijoituksensa vastikkeeksi. Rahastoon kirjataan myös se määrä, jolla osakepääomaa alennetaan, ja jota ei käytetä tappioiden kattamiseen tai varojen jakamiseen. (Verohallinto 2007.) Mikäli vapaan oman pääoman rahastosta jaetaan omistajalle palautusta yhtiöön tehdylle sijoitukselle, verotetaan se luovutuksena. Jos luovutuksen ehdot eivät täyty, katsotaan varojen jaon olevan osinkoa, ja verotuskin tapahtuu osinkoja koskevien säännösten mukaan. (Salokoski 2014.)

Varoja voi jakaa osakkaille myös alentamalla osakepääomaa. Osakepääomaa ei kuitenkaan saa alentaa lakisääteistä vähimmäismäärää alemmaksi. Yrityksen velkojilla on mahdollisuus vastustaa osakepääoman alentamista, mikäli alentamista ei käytetä yrityksen tappioiden kattamiseen, tai mikäli osakepääomaa ei koroteta vähintään samalla summalla kuin alennetaan. (Minilex 2015b.)

Osakeyhtiö voi myös hankkia omia osakkeitaan ostamalla niitä osakkeenomistajiltaan. Verotuksellisesta näkökulmasta tämä voi olla usein erityisesti ulkomaalaisille osakkeenomistajalle edullisempi tapa nostaa varoja yhtiöstä kuin tavallinen osingonjako. Esimerkiksi yhtiön ylimääräisiä kassavaroja voidaan palauttaa omistajien haltuun ilman, että yhtiö poikkeaisi osingonjakopolitiikastaan. (Virtuaalilakimies 2015.) Yhtiö voi myös lunastaa osakkeita ilman osakkeenomistajien tahtoa tai osakkeenomistaja voi vaatia yhtiötä lunastamaan tämän osakkeita. Osakkeiden lunastaminen siis eroaa hankkimisesta siten, että se on pakkotoimi, jossa osakkeenomistaja luovuttaa omistamiaan osakkeita yhtiölle vastiketta vastaan tai vastikkeettomasti. (Sotka 2011.)

3 TILINPÄÄTÖKSEN ENNUSTAMINEN

3.1 Tuloslaskelman ennustaminen

Yrittäjän yksi keskeisimmistä tehtävistä ja tavoitteista on yrityksen tulevaisuuden riskien ja rahoitustarpeiden ennustaminen ja arvioiminen. Omaa palkkaansakin arvioidessa yrittäjän täytyy pystyä ottamaan huomioon kokonaiskuva ja se, kuinka suuria palkkakustannuksia yrityksen talous kestää. Yksi tärkeimmistä lähtötiedoista tilinpäätöksen ennustamiselle on luonnollisesti yhtiön edellinen tilinpäätös. Peruseriaatteena voidaankin pitää sitä, että yhtiön edellisvuosien tilinpäätöksistä ilmenevät kustannus- ja tase-erien väliset suhteet eivät radikaalisti muutu. Esimerkiksi investoinnit tai muut strategiset päätökset voivat toki muuttaa tätä, mutta silloin se on huomioitava myöskin ennusteessa. Jo pelkästään talouden suhdannevaihteluiden vuoksi ennusteiden laatiminen on usein todella haastavaa, ja yrityksen menestymiseen vaikuttaakin suurelta osin ennusteiden onnistuminen ja sitä kautta mahdollisten riskien onnistunut ennaltaehkäisy. (Niskanen & Niskanen 2003, 237–238.)

Pelkästään vanha tilinpäätös ei kuitenkaan riitä kustannuksia ja tulevaisuutta arvioitaessa. Tarvitaan myös myyntiennuste eli ennuste yrityksen liikevaihdon kehityksestä tulevina vuosina. Myyntiennustaminen on huomattavasti helpompaa toimialoilla, jotka eivät ole niin herkkiä suhdannevaihteluilla, ja yrityksillä, joiden liikevaihdon kehitys on tasaista vuodesta toiseen. Liikevaihdon kehityksen arvioimiseen voidaan käyttää esimerkiksi viittä edellistä tilinpäätöstä. Huomioon tulee ottaa aina myös toimialan yleinen liikevaihdon kehitys ja vaihtelu. Mikäli yrityksen liikevaihdon kehitys poikkeaa suuresti toimialakohtaisista luvuista, täytyy ennustuksessa ottaa huomioon syyt tähän, ja miettiä, onko tilanne enää tulevaisuudessa samanlainen, vai annetaanko ennustetta tehtäessä toimialakohtaiselle kehitykselle kenties jopa enemmän painoarvoa kuin yrityksen omalle kehitykselle. Esimerkiksi suuret investoinnit tai yritysostot voivat olla tällaisia poikkeavia seikkoja. Myöskään täysin uuden yrityksen liikevaihdon kehitys ei aina välttämättä noudata toimialakohtaisia linjoja. (Niskanen & Niskanen 2003, 240–241.)

Lähtökohtaisesti tuloslaskelman eriä pystytään parhaiten ennustamaan suhteessa liikevaihtoon. Oletuksena voidaan pitää, että suhdeluku pysyy samana vuodesta toiseen. On kuitenkin otettava huomioon, että jos suhdelukua pidetään vakiona, kaikki kustannukset ovat tällöin muuttuvia ja muuttuvat liikevaihdon suhteessa. Todellisuudessa kuitenkin yrityksillä on paljon myös kiinteitä kustannuksia, kuten esimerkiksi usein juurikin palkat ja muut henkilöstökustannukset. Jos vertaillaan

A Oy:n myyntiennustetta kiinteiden palkkakustannuksien kanssa ja ilman, huomataan, kuinka suuri vaikutus niillä voi olla tulosenusteeseen. Seuraavasta yksinkertaistetusta tuloslaskelmasta huomataan, että ennusteen mukaan 25 prosentin liikevaihdon kasvulla A Oy:n tilikauden voitto kasvaisi myös 25 prosenttia eli 20 000 euroa, mikäli yrityksellä olisi ainoastaan muuttuvia kuluja.

TAULUKKO 1. Myyntiennuste muuttuvilla kuluilla.

A Oy, ainoastaan muuttuvia kuluja:

		Vuosi 1	Vuosi 2 (ennuste)
Liikevaihto		2 000 000	2 500 000
-Materiaalit ja palvelut	30 %	600 000	750 000
-Palkat ja sivukulut	55 %	1 100 000	1 375 000
-Poistot	5 %	100 000	125 000
Liikevoitto		200 000	250 000
-Korkokulut	5 %	100 000	125 000
Voitto ennen veroja		100 000	125 000
-Tuloverot	20 %	20 000	25 000
Tilikauden voitto		80 000	100 000

Seuraavaksi tarkastellaan yritys A:n tuloslaskelmaa tilanteessa, jossa sillä on myös kiinteitä palkkakustannuksia. Esimerkissä oletetaan, että 20 prosenttia palkkakustannuksista on muuttuvia ja 700 000 euroa kiinteitä.

TAULUKKO 2. Myyntiennuste kiinteillä ja muuttuvilla palkoilla.

A Oy, muuttuvia ja kiinteitä palkkakuluja:

		Vuosi 1	Vuosi 2 (ennuste)
Liikevaihto		2 000 000	2 500 000
-Materiaalit ja palvelut	30 %	600 000	750 000
-Palkat ja sivukulut (muuttuvat)	20 %	400 000	500 000
-Palkat ja sivukulut (kiinteät)		700 000	700 000
-Poistot	5 %	100 000	125 000
Liikevoitto		200 000	425 000
-Korkokulut	5 %	100 000	125 000
Voitto ennen veroja		100 000	300 000
-Tuloverot	20 %	20 000	60 000
Tilikauden voitto		80 000	240 000

Taulukosta 2 huomataan, kuinka suuri vaikutus muuttuvilla ja kiinteillä kustannuksilla on A Oy:n tilikauden voittoennusteeseen. Kun oletuksena on, että palkoista 700 000 euroa onkin kiinteitä ja vain 20 prosenttia muuttuvia, tilikauden voittoennuste vuodelle 2 kasvaakin peräti 300 prosenttia, 80 000 eurosta 240 000 euroon. Tässä esimerkissä ainoastaan palkat olivat eroteltu kiinteisiin ja muuttuviin, mutta usein yrityksen muutkin kustannukset, kuten materiaalit ja palvelut, voidaan jakaa kiinteisiin ja muuttuviin. Tällöin tulosenuste muuttuu edelleen. Onkin hyvin tärkeää, että palkka- ja muita kustannuksia arvioitaessa ja ennustettaessa jako muuttuviin ja kiinteisiin tehtäisiin aina kun se vain on mahdollista. (Niskanen & Niskanen 2003, 241–243.)

3.2 Taseen ennustaminen

Palkkansa määrää arvioidessa yrittäjän on myös tärkeää osata ennustaa tasetta, vaikka tuloslaskelma olisikin monilta osin oleellisempi. Muun muassa yrityksen rahoitustarpeen ymmärtäminen on erittäin tärkeää. Tällöin yrittäjä pystyy selvittämään, voisiko esimerkiksi palkkakustannuksista säästää seuraavalla tilikaudella, jotta rahoitustarpeet saataisiin katettua voittovarojen avulla. Yritys saattaa myös tarvita lisää oman pääoman sijoituksia yrittäjältä itseltään, jolloin yrittäjän oman palkan määrä joutuu jälleen arvioitavaksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 243–247.)

Taseen vastaavaa-puolen ennustamiseen pätee usein sama idea kuin tuloslaskelmankin ennustamiseen. Vastaavaa-puolen erät muuttuvat suhteessa liikevaihtoon. Etenkin vaihtuvat vastaavat, kuten varasto tai myyntisaamiset, ja rahat ja pankkisaamiset muuttuvat usein liikevaihdon mukana. Yrityksen pysyvät vastaavat, kuten koneet ja kalusto, eivät kuitenkaan aina muutu liikevaihdon kanssa käsi kädessä. Mikäli yrityksellä on mahdollisuus kasvaa jo olemassa olevalla käyttöomaisuudella, ei investointi siihen ole liikevaihdon ennustetun kasvun tapahtuessa välttämätöntä. Usein kuitenkin oletetaan, että liikevaihto ei voi kasvaa ilman uusia investointeja esimerkiksi juuri koneisiin ja kalustoon. (Niskanen & Niskanen 2003, 243–247.)

Vastattavaa-puolella oikeastaan ainoastaan lyhytaikainen vieras pääoma, kuten ostovelat ja siirtovelat, käyttäytyy samalla tavalla suhteessa liikevaihtoon kuin vastaavaa-puoli. Esimerkiksi pitkäaikaiset rahoituslaitoslainat tai oma pääoma eivät kasva suhteessa liikevaihtoon. Ennusteiden tekemisen jälkeen taseen vastattavaa-puolelle lisätään yleensä rahoitustarve-erä, jonka avulla vastaavaa- ja vastattavaa-puoli menevät tasan. Mikäli rahoitustarve on positiivinen luku, eli yritys tarvitsee lisää

rahoitusta kasvunsa kattamiseen, on yrittäjän pohdittava, millä keinoin, ja mistä rahoituslähteistä yrityksen rahoitustarpeet pyritään kattamaan. Jos rahoitustarve onkin negatiivinen, voidaan tällä ylimääräisellä rahalla esimerkiksi lyhentää yrityksen lainoja. On myös mahdollista, että ylimääräisillä varoilla päätetään jakaa ylimääräistä osinkoa. Tällöin yrittäjä voi jälleen arvioida, tarvitseeko hänen nostaa yrityksestään enää niin paljon palkkaa toimeentullakseen. (Niskanen & Niskanen 2003, 243–247.)

4 TILINPÄÄTÖKSEN ANALYSOINTI JA HERKKYYSANALYYSI

Yrityksen kokoa voi mitata monella eri tavalla. Yleensä kuitenkin kaikilla yrityksillä on yhteistä sen verran, että ne pyrkivät kasvamaan suuremmiksi. Kasvun mittareina voi käyttää esimerkiksi liikevaihdon suuruutta, taseen loppusummaa, henkilöstön määrää tai erilaisia tunnuslukuja. Nämä tunnusluvut voivat liittyä esimerkiksi yrityksen kannattavuuteen, vakavaraisuuteen, maksuvalmiuteen tai kassavirtaan. Yritysten keskinäisessä vertailussa täytyy kuitenkin ottaa huomioon useampia seikkoja kuin vain yksittäisiä tunnuslukuja. Esimerkiksi henkilöstön määrän tarve vaihtelee rajusti toimialoittain tai jonkin yrityksen suuret investoinnit saattavat vaikuttaa hetkellisesti negatiivisesti sen talouteen. Tunnusluvut ovat kuitenkin loistava työväline yrittäjälle itselleen esimerkiksi juuri palkan määrittämiseen, sillä ne kuvaavat hyvin yrityksen talouden kehitystä ja ennustavat tulevaa. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2010.)

Kannattavuus tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että yrityksen tulot ovat suuremmat kuin menot. Kokonaisuudessa yrityksen kannattavuus voidaan mitata vasta toiminnan päätyttyä, sillä ennen tuloja syntyy aina menoja. (Kinnunen ym. 2010, 55.) Kannattavuutta voidaan laskea esimerkiksi suhteuttamalla yrityksen tulos sen liikevaihtoon tai omaan pääomaan tilikauden alussa. Jälkimmäinen kertoo yrityksen oman pääoman tuottoasteen, jota pidetään yhtenä tärkeimmistä omistajien ja sijoittajien käyttämistä yrityksen kannattavuutta kuvaavista mittareista. (Balance Consulting 2015.)

Yritys on sitä vakavaraisempi mitä enemmän sillä on omaa pääomaa suhteessa vieraaseen pääomaan. Vakavarainen yritys sietää tappioita velkaantunutta yritystä paremmin, sillä se voi aina kirjata tappioitaan oman pääoman vähennyksiksi. Näin ollen karkeasti voidaan ajatella, että vakavaraisessa yrityksessä yrittäjä itsekkin voi nostaa huolettomammin palkkaa kuin sellaisessa yrityksessä, joka on riippuvainen vieraasta pääomasta. Vakavaraisuutta kuvataan usein omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden avulla. Omavaraisuusaste kertoo oman pääoman suhteen taseen koko pääomaan ja suhteellinen velkaantuneisuus puolestaan vieraan pääoman suhteen liikevaihtoon. Tyydyttävä taso omavaraisuusasteen kohdalla katsotaan Suomessa olevan 20 % – 40 % ja suhteellisen velkaantuneisuuden kohdalla 40 % – 80 %. (Kinnunen ym. 2010, 62–63.)

Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä kaikista maksuista niiden erääntyessä. Maksuvalmiutta mitataan suhteuttamalla likvidit varat alle vuodessa erääntyviin lyhytaikaisiin velkoihin. Mittareista käytetään nimityksiä quick ratio ja current ratio. Quick ratiossa kassa ja

markkina-arvopaperit ja lyhytaikaiset saamiset suhteutetaan lyhytaikaisiin velkoihin. Current ratiassa puolestaan lyhytaikaiset varat suhteutetaan lyhytaikaisiin velkoihin. Teoriassa molempien lukujen pitäisi olla yli 1,00, koska yrityksen tulisi pystyä kattamaan lyhytaikaiset velat likvideillä varoilla. Käytännössä kuitenkin quick ratio on tyydyttävällä tasolla 0,50–1,00 välillä ja current ratio 1,00–2,00 välillä. (Kinnunen ym. 2010, 67–68.)

Kassavirta näyttää yrityksen todelliset maksusuoritukset sekä -pyynnöt valitulta ajanjaksolta. Kassavirtalaskelman avulla saadaan selville yrityksen maksuvalmius jo etukäteen ja yritys pystyy varautumaan kaikkiin tilanteisiin. Kassavirtalaskelma koostuu kolmesta kassavirrasta: juoksevan liiketoiminnan kassavirrasta, investointien kassavirrasta ja rahoituksen kassavirrasta. Juoksevan liiketoiminnan kassavirtaan kuuluu myyntisaamiset, kassatulot ja toistuvat kassamenot. Investointien kassavirta koostuu pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden kassatuloista ja -menoista. Rahoituksen kassavirta puolestaan on oman pääoman maksullisia muutoksia sekä lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen nostoja ja takaisinmaksuja. (Yritys-Suomi 2015.)

Jotta yrittäjä voi tarkasti analysoida palkkansa määrää, pitää tunnuslukuihin pureutua hieman tarkemmin. Lähtökohtaisesti voidaan ajatella, että mitä paremmin yrityksellä menee, sitä enemmän voidaan myös nostaa palkkaa. Tähän työhön valikoitiin ensisijaisesti niitä tunnuslukuja, jotka kuvaavat yrityksen menestystä lyhyellä aikavälillä, sillä palkkakustannuksiaan voidaan aina muuttaa tilanteeseen sopivaksi, etenkin pienissä yrityksissä, joissa juuri omistajan palkka kattaa suuren osan kokonaispalkkakustannuksista. Näin ollen maksuvalmiutta eli likviditeettiä voidaan pitää oleellisena asiana palkkoja arvioitaessa. Jo aikaisemmin esitellyt current ja quick ratio ovat oivia tunnuslukuja kertomaan yrityksen maksuvalmiudesta. Tarkastellaan seuraavaksi esimerkkiyritys A Oy:n maksuvalmiutta näiden tunnuslukujen avulla. Seuraavassa taulukossa on esitetty yrityksen taseen vastaava- ja vastattavaa-puolilta ne osiot, joiden avulla saadaan laskettua quick ja current ratio.

TAULUKKO 3. Maksuvalmiuden tunnusluvut.

Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		5200
Saamiset		
Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset		<u>1750</u>
Rahoitusarvopaperit		
Muut osakkeet ja osuudet		<u>2000</u>
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassa	5000	
Pankkitili	10000	<u>15000</u>
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat	11000	
Ostovelat	6520	
Siirtovelat	1840	
Muut velat	4200	<u>23560</u>

Taulukon luvuista saadaan laskettua quick ratioksi $(1\,750 + 2\,000 + 15\,000) / 23\,560 = 0,796$. Mukaan otettiin siis rahoitusomaisuus eli lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit ja rahat ja pankkisaamiset. A Oy ei siis aivan pysty kattamaan rahoitusomaisuudellaan lyhytaikaisten velkojensa määrää, mutta yleisesti ottaen noin 0,8 quick ratio –arvoa voidaan pitää tyydyttävänä. Etenkin silloin, kun yrityksen omavaraisuusaste on korkealla tasolla. Täten se pystyy helposti paikkaamaan rahoitusvajettaan velalla. (Balance Consulting / Kauppalehti Oy 2015.)

Current ratioksi puolestaan saadaan $(5\,200 + 1\,750 + 2\,000 + 15\,000) / 23\,560 = 1,02$. Current ratio eroaa quick ratiosta siten, että nyt tarkasteluperspektiivi on hieman pidempi kuin quick ratiossa ja mukaan lasketaan myös vaihto-omaisuus. Tässä tapauksessa ohjearvojen mukaan current ratio on vain välttävällä tasolla. A Oy siis pystyy vaihto- ja rahoitusomaisuutensa kanssa kattamaan lyhytaikaiset velat juuri ja juuri. Voidaan siis olettaa, että A Oy:n ei välttämättä ainakaan lyhyellä aikataululla tarvitse leikata palkka- tai muita kustannuksiaan lyhytaikaisten velkojensa maksun kattamiseksi. Huomioitavaa quick ja current ratiossa, kuten muissakin taseeseen perustuvissa luvuissa, on se, että ne kuvaavat aina vain yhtä hetkeä, usein tilinpäätösajankohdan tilannetta. Isommissa yrityksissä saattaa tapahtua suuria muutoksia jo yhdenkin kuukauden sisällä, mutta hieman pienempiä yrityksiä silmällä

pitäen edes kuukausittainen seuranta olisi erittäin tärkeää. (Balance Consulting / Kauppalehti Oy 2015.)

Tuloslaskelmaan perustuvilla erillä, niin sanotuilla virtasuureilla, voidaan paremmin pohtia jonkin tietyn ajanjakson, esimerkiksi yhden tilikauden, aikaista maksuvalmiutta ja kulurakennetta. Tuloslaskelman erät kuitenkin yleisesti kirjataan suoriteperusteisesti ja noudattaen meno tulon kohdalle –periaatetta. Tästä seuraa, että tuotot ja kulut eivät vastaa niihin liittyviä kassavirtoja. Esimerkiksi myynnistä, joka on suoriteperusteisesti kirjattu yrityksen kirjanpitoon silloin kun tavara tai palvelu on luovutettu ostajalle, ei välttämättä ole raha vielä liikkunut yrityksen kassaan kuukaudenkaan päästä. Jotta tämä ongelma poistuisi ja tuloslaskelmasta saataisiin yrittäjän näkökulmasta enemmän irti, voidaan laatia kassavirtalaskelma. Tällöin nämä niin sanotut jaksotuserät poistetaan ja päästään lähemmäksi nettokassavirtaa eli todellista tietoa siitä, kuinka paljon rahaa yrityksen kassaan on liikkunut, ja kuinka paljon sitä on liikkunut pois. Poistot ja arvonalentumiset ovat hyvä esimerkki tällaisesta kassavirtalaskelmalla usein eliminoidavasta tuloslaskelman erästä, sillä näihin ei yleensä liity samalla ajanjaksolla samansuuruista kassastamaksua, vaan kyseessä on ainoastaan kirjanpidollinen kulukirjaus jo aiemmin tehdystä hankinnasta. Myöskään liikevaihdon nopeakaan kasvu ei välttämättä realisoidu heti kassavirtoina, vaan myyntisaamiset ovat lyhytaikaisia varoja, joista ei rahaa ole vielä yrityksen kassaan tullut. Sama periaate pätee myös ostovelkoihin. Ne ovat vaihto-omaisuuden hankintamenoa, jota ei ole vielä maksettu eivätkä ne näin ollen näy yrityksen kassastamaksuina, vaikka ovatkin jo tuloslaskelmalla menoina. (Kinnunen ym. 2010, 69–70.)

Niin kuin jo aiemmin mainittiin, kassavirtalaskelma voidaan jakaa kolmeen osioon: liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen kassavirtaan. Seuraavassa kuvitteellisessa esimerkissä ja taulukossa tehdään selkoa, miten nuo kolme osaa käytännössä toimivat, ja mitä niistä saadaan irti. Taulukon perusideana on se, että liiketoiminnan kassavirran, jossa tuloista on vähennetty kulut, tulisi kattaa rahoituksen ja investointien kassavirrat.

TAULUKKO 4. Kassavirtalaskelma.

A Oy, kassavirtalaskelma (1000 euroa)		
Liiketoiminnan kassavirta		
Myynnit	+ 60	
Ostot	-25	
Palkat	-10	
Muut menot	-5	+ 20
		<hr/>
Rahoituksen kassavirta		
Uudet lainat	+ 30	
Takaisinmaksetut lainat	-10	
Osingot	-10	+ 10
		<hr/>
Investointien kassavirta		
Käyttöomaisuushankinnat	-15	-15
		<hr/>
Rahavirran muutos		+ 15

Ylläolevasta taulukosta voidaan siis nähdä, että liiketoiminnan kassavirta saadaan, kun saaduista myyntituotoista vähennetään esimerkiksi ostot, maksetut palkat ja muut maksut. Liiketoiminnan kassavirran tulisi aina olla positiivinen luku, sillä sitä käytetään sitten lainojen ja osinkojen maksuihin tai investointeihin. Rahoituksen kassavirta kertoo, kuinka paljon yritys on ottanut uutta velkaa, tai kuinka paljon velkoja tai osinkoja on maksettu. Rahoituksen kassavirran negatiivinen arvo voidaan usein nähdä hyvänä asiana, sillä silloin lähtökohtaisesti liiketoiminnan kassavirta on riittänyt osinkojen ja velkojen maksuun. Investointien kassavirta puolestaan kertoo, kuinka paljon on investoitu kasvuun ja tulevaisuuteen. Investointien kassavirta voi usein jäädä myös kovin pieneksi ja on melkein aina negatiivinen luku. Positiiviseksi sekin tosin voi muodostua esimerkiksi saatujen investointiavustusten vuoksi. (Nyman 2015.) Pk-yrityksille riittää, että kassavirtalaskelma tehdään niin sanotulla suoralla menetelmällä, jossa otetaan huomioon kassastamaksut ja kassaanmaksut esimerkiksi kuukauden ajalta. Epäsuorassa menetelmässä käytetään taseen ja tuloslaskelman lukuja vuositasolla. Tämä on usein sijoittajien suosiossa. (Yritys-Suomi 2015a.)

5 ESIMERKKIYRITYSTEN TILINPÄÄTÖSTEN VERTAILU JA ANALYSOINTI

Tässä luvussa vertaillaan kolmen eri yhtiön tilinpäätöksiä ja pohditaan yrittäjien palkkakustannuksia ja niiden vaikutusta yhtiöiden taloudelliseen tilanteeseen. Arvioidaan myös, ovatko nostetut määrät oikealle tasolla. Esimerkeiksi valikoitiin kolmen eri yhtiömuodon edustajat; toiminimi eli yksityinen elinkeinoharjoittaja, avoin yhtiö ja osakeyhtiö.

5.1 T:mi Esimerkki

Seuraavassa esimerkissä esitetään pienen, yhden hengen toiminimen tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 1.1.2014–31.12.2014. Kyseessä on IT-alan yritys, joka tarjoaa pääasiassa ohjelmistosuunnittelua.

TAULUKKO 5. Toiminimen tuloslaskelma.

TOIMINIMEN TULOSLASKELMA 1.1.2014-31.12.2014		
Liikevaihto	33 307	
Liiketoiminnan muut tuotot	0	<u>33 307</u>
Materiaalit ja palvelut		
Ostot	0	
Ulkopuoliset palvelut	9 458	<u>9 458</u>
Henkilöstökulut	2 400	
Kone- ja kalustokulut	6 555	
Matkakulut	2 138	
Poistot	2 112	
Liiketoiminnan muut kulut	3 598	
Rahoituskulut	915	<u>17 718</u>
VOITTO ENNEN VEROJA		<u>6 131</u>
Verot		700
TILIKAUDEN VOITTO		<u>5 431</u>

Varsinaisia palkkakustannuksia ei tällä toiminimellä ole, sillä sen toiminta koostuu ainoastaan yrittäjän omasta työpanoksesta eikä hän voi silloin rahapalkkaa nostaa. Henkilöstökustannukset aiheutuvat yrittäjän henkilövakuutuksista. Lähtökohtaisesti yrittäjä voi nostaa toiminimen kassasta varoja yksityisnostoina niin paljon kuin vain haluaa, mutta luonnollisesti kuitenkin niin, että yritys pystyy selviytymään erääntyvistä maksuistaan ja lyhytaikaisista veloistaan ajallaan. Yksityisnostot merkitään toiminimen tilinpäätöksessä taseen tilille yksityisnostot tai yksityiskäyttö. Tutkitaan siis seuraavaksi tasetta, jotta nähdään, ovatko yksityisnostot sopivan suuruisia, vai voisiko niitä tehdä jopa enemmän.

TAULUKKO 6. Toiminimen tase.

TOIMINIMEN TASE	31.12.2014
VASTAAVAA	
Pysyvät vastaavat	
Kalusto ja muu irtain omaisuus	6 336
Vaihtuvat vastaavat	
Myyntisaamiset	7 200
Pankkitili	1 513
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 049
VASTATTAVAA	
Oma pääoma	
Edellisten tilikausien voitto	22 531
Yksityisnostot	- 29 687
Tilikauden voitto	5 431
Vieras pääoma	
Pitkäaik. lainat rahoituslaitoksilta	15 000
Ostovelat	123
Siirtovelat	852
Muut velat	799
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 049

Taulukosta nähdään, että yksityisnostot 31.12.2014 ovat hieman alle 30 000 euroa. Tätä voidaan pitää varsin sopivana määränä, kun otetaan huomioon, että pankkitilillä ei juurikaan enempää nostettavia varoja olisikaan. Maksuvalmiuden suhteen yrityksen tilanne on kuitenkin suorastaan erinomainen. Tämä nähdään jo nopeastikin tasetta vilkaisemalla, koska esimerkiksi lyhytaikaiset myyntisaamiset

ovat reilusti ostovelkoja suuremmat. Pitkäaikaisesta rahoituslaitoslainasta eräännyttyä maksettavaksi 2 500 euroa seuraavan tilikauden aikana, joten tuo osuus lasketaan lyhytaikaiseksi velaksi. Näin ollen quick ja current ratioksi saadaan: $(7200 + 1513) / (2500 + 123 + 852 + 799) = 2,04$. Luku on erinomainen, mutta tässäkin tapauksessa on otettava huomioon, että toiminta on suhteellisen pientä, joten maksuvalmiuden lukuihin saattaa tulla heittelyä nopeastikin myyntisaamisten pienennyttä ja yrittäjän nostettua yksityisnostojaan yrityksen pankkitililtä. Yhteenvetona voidaan kuitenkin todeta, että yksityisnostojen määrä on sopivalla tasolla ja nostoja voi tehdä jatkossa samoilla määrillä, tai jopa enemmän, mikäli yrityksen pankkitilillä on varoja.

5.2 Esimerkki Ay

Tarkastellaan seuraavaksi kolme henkeä yhtiömiesten lisäksi työllistävän rakennusalan avoimen yhtiön tuloslaskelmaa ja tasetta tilikaudelta 2015.

TAULUKKO 7. Avoimen yhtiön tuloslaskelma.

AVOIMEN YHTIÖN TULOSLASKELMA 1.1.2015-31.12.2015		
Liikevaihto	225 222	
Liiketoiminnan muut tuotot	0	<u>225 222</u>
Materiaalit ja palvelut		
Ostot	89 625	
Varaston muutos	-1 107	
Ulkopuoliset palvelut	29 238	<u>117 756</u>
Henkilöstökulut	26 566	
Kone- ja kalustokulut	12 555	
Matkakulut	7 862	
Poistot	34 630	
Liiketoiminnan muut kulut	15 655	
Rahoituskulut	2 015	<u>99 283</u>
TILIKAUDEN VOITTO		<u>8 183</u>

Taulukosta huomataan, että palkat sivukuluineen ovat olleet 26 566 euroa. Kyseisessä yhtiössä yhtiömiehet eivät nostaneet olleenkaan rahapalkkaa, vaan ainoastaan yksityisnostoja, jotka eivät siis näy tuloslaskelmalla. Otetaan siis heti tarkasteluun myös yhtiön tase 31.12.2015.

TAULUKKO 8. Avoimen yhtiön tase.

AVOIMEN YHTIÖN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Koneet ja kalusto	103 890	138 520
Vaihtuvat vastaavat		
Aineet ja tarvikkeet	3 288	2 181
Myyntisaamiset	24 250	52 657
Lyhytaik. lainasaamiset	4 320	5 239
Siirtosaamiset	2 355	1 870
Pankkitili	- 19 852	2 641
VASTAAVAA YHTEENSÄ	108 288	203 108
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Pääomapanos yhtiömies A	-152 332	- 127 449
Pääomapanos yhtiömies B	- 89 277	- 52 331
Edellisten tilikausien voitto	165 311	143 879
Yksityistili yhtiömies A	- 66 513	- 45 997
Yksityistili yhtiömies B	- 36 573	- 20 309
Tilikauden voitto	8 183	21 432
Vieras pääoma		
Pitkäaik. lainat rahoituslaitoksilta	212 699	249 900
Ostovelat	32 573	20 069
Siirtovelat	24 968	9 803
Muut velat	15 222	4 111
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	114 261	203 108

Taulukon taseesta huomataan, että yhtiömiehet A ja B ovat tilikauden 2015 aikana nostaneet yksityistileiltään yhteensä 36 762 euron edestä yksityisnostoja. Täytyy kuitenkin myös huomioida, että yhtiömiesten sijoittamat pääomapanokset ovat miinuksella ja nostoja on tehty myös tämän tilikauden aikana. Yhtiön pääomahan on avoimessa yhtiössä yhtiömiesten vapaasti käytettävissä ja nämä nostot

käsitellään voitonjakona, oman pääoman palautuksena, yksityisottona tai osakaslainana. Oma pääoma on yhtiössä rankasti miinuksella, mutta avoin yhtiö ei osakeyhtiön tapaan joudu siitä selvitystilaan, sillä yhtiömiehet ovat rajoittamattomasti vastuussa yhtiön velvoitteista. Toki mikäli tulevaisuudessa yhtiö haluttaisiin esimerkiksi muuttaa osakeyhtiöksi, tarkottaisi se käytännössä tuntuvaa pääomasijoitusta yritykseen.

Tarkastellaan seuraavaksi yhtiön maksuvalmiutta eli kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan ja maksuistaan. Tämän avulla saadaan selvyyttä siihen, ovatko yhtiömiesten nostamat yksityisnostot oikealla tasolla. Kun tiedetään, että pitkäaikaisista rahoituslaitoslainoista 31 000 euroa on lyhytaikaista, eli eräännyy vuoden sisällä, saadaan 31.12.2015 quick ratioksi $(24250 + 4320 + 23555 - 19852) / (32573 + 24968 + 15222 + 31000) = 0,107$ ja current ratioksi $(3288 + 24250 + 4320 + 23555 - 19852) / (32573 + 24968 + 15222 + 31000) = 0,138$. Molemmat luvut ovat erittäin heikkoja, kun välttävänkin odotusarvot ovat 0,3 ja 1,0. Jälleen on kuitenkin otettava huomioon, että kyseessä on vain tilinpäätöspäivän tilanne ja esimerkiksi edellisessä tilinpäätöksessä quick ratio on ollut 0,877 ja current ratiokin 0,907. Etenkin 0,877 quick ratiota voidaan pitää jo tyydyttävänä.

Vuoden 2015 tilinpäätöstilanteessa on kuitenkin selvää, että yhtiön lyhytaikaiset varat eivät riitä kattamaan lyhytaikaisia velkoja. Huomataan myös, että yhtiön luotollinen pankkitilikin on tilinpäätöspäivänä miinuksella. Tilanteeseen tarvitaan siis nopeasti muutosta. Yksi yksinkertainen ratkaisu on tietysti se, että yhtiömiehet sijoittavat lisää rahallista pääomapanosta yritykseen, jotta pankkitilille saadaan varoja veloista selviytymistä varten. Nopealla vilkaisulla jo nähdään, että yrityksen liiketoiminta on kuitenkin voitollista vuodesta toiseen, joten voidaan sanoa, että tuloslaskelma on siltä osin kunnossa, eikä täten esimerkiksi palkka- tai muista kuluista välttämättä tarvitse leikata. Tulevaisuudessa ja tulevalla tilikaudella olisikin suositeltavaa, että yhtiömiehet, jos suinkin vain mahdollista, leikkaisivat hieman yksityisnostojensa määrää. Nyt 2015 yksityisnostot olivat yhteensä 99 604 euroa. Tästä kun saataisiin esimerkiksi kolmasosa pois, yhtiön maksuvalmius paranisi jo huomattavasti.

5.3 Esimerkki Oy

Seuraavaksi tarkastellaan kahden osakkaan lisäksi kolme henkeä työllistävän IT- ja teknologia-alan osakeyhtiön tuloslaskelmaa ja tasetta tilikaudelta 1.1.2015-31.12.2015.

TAULUKKO 9. Osakeyhtiön tuloslaskelma.

OSAKEYHTIÖN TULOSLASKELMA	1.1.2015-31.12.2015	
Liikevaihto	254 366	
Liiketoiminnan muut tuotot	15 000	<u>269 366</u>
Materiaalit ja palvelut		
Ostot	7 569	
Ulkopuoliset palvelut	111 071	<u>117 533</u>
Henkilöstökulut	126 905	
Kone- ja kalustokulut	48 573	
Matkakulut	462	
Poistot	93 586	
Liiketoiminnan muut kulut	39 566	
Rahoituskulut	9 998	<u>319 090</u>
TILIKAUDEN TAPPIO		<u>-167 257</u>

Kyseisen osakeyhtiön tuloslaskelmalta pistää ensimmäisenä silmään luonnollisesti reilu tappio, 62 prosenttia liikevaihdosta. Kyseessä on kuitenkin vasta yhtiön toinen tilikausi ja on odotettavissa, että liiketoiminta lähitulevaisuudessa lähtisi kasvuun ottaen huomioon teknologiseen kehittämiseen vaadittavan ajan ja pääoman. On myös hyvä tietää, että osakkaat ovat 2015 tilikaudella nostaneet normaalia rahapalkkaa. Jotta saadaan parempi kuva yhtiön taloudellisesta tilanteesta, tarkastellaan jälleen kerran heti myös tasetta.

TAULUKKO 10. Osakeyhtiö tase.

OSAKEYHTIÖN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Pitkävaikuttuiset menot	280 758	98 555
Osakkeet ja osuudet	2 500	2 500
Vaihtuvat vastaavat		
Myyntisaamiset	52 273	13 200
Muut saamiset	2 333	210
Siirtosaamiset	3 620	999
Pankkitili	69 236	70 362
VASTAAVAA YHTEENSÄ	402 267	185 507
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	101 800	101 800
Sijoitettu vapaa oma pääoma	250 000	50 000
Edellisten tilikausien tappio	- 58 258	-
Tilikauden tappio	-167 257	- 58 258
Vieras pääoma		
Pitkäaik. lainat rahoituslaitoksilta	260 000	100 000
Ostovelat	42 699	22 302
Siirtovelat	36 911	11 327
Muut velat	39 458	24 642
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	402 267	185 507

Tasetta tutkimalla nähdään, että koska kyseessä on osakeyhtiö, tappiot on täytynyt kuitata pääomasijoitusten avulla ja näin ollen sijoitettu vapaa oma pääoma onkin kasvanut edellisestä tilinpäätöksestä 200 000 euroa. Yhtiön tasetta on vahvistettu myös aktivoimalla pitkävaikutteisia menoja. Mitä tulee maksuvalmiuteen, saadaan 31.12.2015 quick ja current ratioiksi $(52273 + 2333 + 3620 + 69236) / (15000 + 42699 + 36911 + 39458) = 0,95$. Tältä osin maksuvalmiutta voidaan siis pitää tyydyttävänä; rahoitusomaisuus kattaa lähes täysin lyhytaikaisten velkojen määrän. Tarkastellaan kuitenkin vielä yrityksen kassavirtalaskelmaa olemassa olevien tietojen avulla.

TAULUKKO 11. Esimerkkiosakeyhtiön kassavirtalaskelma.

Osakeyhtiön kassavirtalaskelma (1000 euroa)

Liiketoiminnan kassavirta		
Myynnit	+215	
Ostot	-97	
Palkat	-92	
Muut menot	-98	<u>-72</u>
Rahoituksen kassavirta		
Uudet lainat	+160	
Sijoitettu oma pääoma	+200	
Takaisinmaksetut lainat	0	<u>+360</u>
Investointien kassavirta		
Investointiavustukset	+15	
Käyttöomaisuushankinnat	-152	<u>-137</u>
Rahavirran muutos		+151

Kassavirtalaskelmalta huomataan, että nyt kun esimerkiksi poistot, jotka ovat vain kirjanpidollinen kulukirjaus, on eliminoitu, tuloskaan ei näytä enää niin pahalta. Rahavirta on uusien lainojen ja sijoitetun oman pääoman vuoksi reilusti positiivinen. Huomion arvoista on myös se, että yritys on investoinut tuntuvasti tulevaisuuteen, kun iso osa kuluista on niin sanottuja pitkäaikaisia menoja, joilla odotetaan olevan tuottoarvoa vielä tulevaisuudessakin. Toki mikäli yritys kuitenkin jatkaa tappion tekemistä, ei pääomasijoittajia enää löydy kattamaan tappioita ja yhtiö ajautuu vaikeuksiin, mutta lyhyellä aikavälillä yrittäjien palkat voivat pysyä suhteellisen samalla tasolla kuin nytkin. Tiedetään, että molemmat osakkaat ovat nostaneet 2 100 euron kuukausipalkkaa, joten suositeltavaa olisi pitää tuo palkka esimerkiksi 2 000 ja 2 500 välillä tilikauden 2016 aikana. Tässä tapauksessa omistajien palkkakulujen vaikutus yrityksen taloudelliseen tilanteeseen on kuitenkin suhteellisen pieni. Toki mikäli esimerkiksi myynti lähtee nopeaan kasvuun, voidaan palkkatilannetta arvioida jälleen uudelleen. Yrittäjien palkkojen suhteen tilanne on sikäli hyvä, että muutoksia pystyy tekemään lyhyelläkin aikavälillä suuntaan jos toiseenkin.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Yhteenvetona voidaan koota lyhyt taulukko, josta käy ilmi, miten palkkaa eri yhtiömuodoissa nostetaan, mitä huomioitavaa palkan määrää arvioitaessa on, ja millä työkaluilla päästään parhaaseen lopputulokseen yrittäjän kannalta.

TAULUKKO 12. Yhteenveto.

	Toiminimi	Henkilöyhtiö	Osakeyhtiö
Miten palkkaa nostetaan?	*Yksityisnostot	*Yksityisnostot *Rahapalkka *Luontoisedut	*Rahapalkka *Luontoisedut
Huomioitavaa	*Maksuvalmius	*Maksuvalmius *Yksityisnostoa vai rahapalkkaa?	*Maksuvalmius *Varojen monet nostomahdollisuudet *Osinko vs. palkka
Työkalut	*Myyntiennuste *Quick ratio	*Myyntiennuste *Quick ja current ratio *Kassavirtalaskelma	*Myyntiennuste *Quick ja current ratio *Kassavirtalaskelma

Kaiken a ja o yrittäjän palkkaa määrittäessä on luonnollisesti yrityksen menestyminen. Yritys ei saa ajautua vaikeuksiin liian suurten palkkakustannusten tai yksityisnostojen vuoksi. Toisaalta hyvin menestyvässä osakeyhtiössä yrittäjä voi nostaa useimmiten myös osinkoja, jolloin palkkaa ei välttämättä enää tarvita niin paljoa. Nimenomaan eri vaihtoehtojen tunteminen, mitä tulee varojen nostamiseen yrityksestä, on myös ensiarvoisen tärkeää. Tämän työn oletuksena oli kuitenkin se, että yrittäjä on jo tehnyt valinnan nostaa rahapalkkaa. Tähän liittyen nostaisin kolme seikkaa, jotka mielestäni ovat tärkeimmät palkan määrittämiseen lyhyellä aikavälillä.

1. Myyntiennuste. Kaiken lähtökohtana on se, että yrittäjä osaa ennustaa tulevaa. Tämän avulla muutoksiin osataan varautua eikä niin sanottuja paniikkiratkaisuja tarvitse tehdä kun on jo myöhäistä. Myyntiennustamisen yksinkertaisin menetelmä on liikevaihdon tasaiseen kehittymiseen nojaava menetelmä. Tämän avulla saadaan karkea kuva, millaiseksi yrityksen tuloslaskelma muodostuu tietyllä liikevaihdon kehityksellä tulevaisuudessa. Ongelmana on tietysti se, että kaikki kulut eivät kehity liikevaihdon suhteessa, ja esimerkiksi uuden yrityksen on kovin vaikea välttämättä ennustaa, miten

liikevaihto lähtee kehittymään. Uuden yrittäjän kuitenkin kannattaa pitää oletuksena, että liikevaihto ei ainakaan lähde laskuun, koska menestyminen on jokaisen liiketoiminnan perimmäinen tavoite ja tarkoitus lopulta on. Mikäli myyntiennustaminen on edellä mainittujen seikkojen vuoksi hankalaa tai jopa lähes mahdotonta, on yrittäjän hyvä tutkia toimialakohtaisia ennusteita. Näitä pitäisi olla tänä päivänä hyvin saatavilla yrittäjien käyttöön. Toinen hyvä tapa on ennustaa ja laatia budjettia hieman lyhyemmällä aikavälillä, esimerkiksi kuukausi- tai viikkotasolla. Tällöin yrittäjä voi huomioida vain olemassaolevat saamiset ja maksut, ja täten ennustaminen helpottuu huomattavasti.

2. Maksuvalmius. Yksinkertaisimmillaan maksuvalmius tarkoittaa sitä, että yrityksen kassassa ja pankkitilillä on varoja maksaa erääntyvät maksut. Nostin tähän liittyen työssäni esiin quick ja current ratiot, jotka kertovat, kuinka hyvin yritys pystyy selviytymään lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muuttuvilla omaisuuserillään. Molemmissa luvuissa tärkeintä on seurata niiden kehitystä ja peilata sitä esimerkiksi toimialakohtaiseen kehitykseen, sillä nämä tunnusluvut sopivat hyvin saman alan yritysten väliseen vertailuun. Current ration kohdalla ongelmaksi muodostuu etenkin pienet yritykset, joilla ei ole ollenkaan vaihto-omaisuutta. Täten luvut ehkä hieman vääristyvät eikä tyydyttäviin tavoitelukuihin 1,5:n tienoille välttämättä päästä. Tällöin quick ratio sopii paremmin vertailuarvoksi. Quick ratiohan on hyvällä tasolla yli 1,0:n mentäessä. Tämä tarkoittaa, että yritys pystyy selviytymään lyhytaikaisista veloistaan, kuten esimerkiksi palkkavelasta, olemassa olevalla omaisuudellaan.

3. Kassavirtalaskelma. Kun maksuvalmiuden tutkimista viedään hieman pintaa syvemmälle, voidaan esimerkiksi laatia kassavirtalaskelma. Se on paitsi yrittäjälle itselleen myös sijoittajille erittäin hyvä ja tärkeä menetelmä tutkittaessa, kuinka paljon rahaa yrityksen kassaan on tietyllä ajanjaksolla tullut, ja kuinka paljon sitä on virrannut pois. Kun tuloslaskelman suoriteperusteiset erät muutetaan kassaperusteisiksi, ja kirjanpidolliset kulut, kuten poistot, eliminoidaan, päästään lähemmäs nettokassavirtaa, joka siis kertoo oikeasti yrityksessä kulkevan rahan määrän. Kassavirtalaskelmaakin on syytä tutkia useasti ja mielellään lyhyilläkin ajanjaksoilla. Esimerkiksi yhden tilinpäätöshetken kassavirtalaskelma saattaa vääristyä jo sen vuoksi, että yritys maksaa lyhytaikaisia ostovelkojaan viiveellä tai vaihtoehtoisesti tehostaa myyntisaataviensa perintää.

Ennen työn aloittamista ajattelin, että tuloslaskelma olisi huomattavasti tasetta tärkeämpi yrittäjän palkkaa määritettäessä. Huomasin kuitenkin, että taseen lyhytaikaiset varat ja velat itseasiassa kertovat ehkäpä parhaiten lähitulevaisuuden tilanteen, joka on mielestäni tärkeintä palkan kaltaista lyhytaikaista menoerää arvioitaessa. Toki parhaaseen tulokseen päästään kun näitä kahta analysoidaan vierekkäin ja

vertaillaan toisiinsa. Näkisin, että yrittäjän palkka, niin kuin kenen tahansa muunkin, on sellainen erä, jota täytyy seurata tiiviillä aikataululla. Yrityksen taloudellinen tilanne saattaa muuttua nopeastikin, ja tällöin palkkakustannukset menevät uudelleen arvioitaviksi. Yrittäjän on usein helpompi leikata, ainakin pienyrityksissä, omaa palkkaansa kuin hyvän työkaverinsa, mikäli tilanne sitä vaatii. Koskaan ei voida siis täydellisesti määrittää juuri tietylle yrittäjälle ja yritykselle sopivaa palkkaa, mutta edellä mainituilla keinoilla päästään ainakin hyvään alkuun.

LÄHTEET

Balance Consulting. 2015. Tunnusluvut. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>. Viitattu 20.12.2015.

Hyväri, T. 2014. Yrityksen perustaminen / Kommandiittiyhtiö. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://yrityksen-perustaminen.net/kommandiittiyhtio/>. Viitattu 26.5.2016.

Kinnunen, J., Laitinen, E., Laitinen, T., Leppiniemi, J. ja Puttonen, V. 2010. Avain laskentatoimeen ja rahoitukseen. 4. painos. Keuruu: Otava.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. 29.4.1988/389. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389>. Viitattu 7.11.2015

Minilex. 2015a. Avoimen yhtiön voiton jakaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/avoimen-yhti%C3%B6n-voiton-jakaminen>. Viitattu 7.11.2015.

Minilex. 2015b. Varojen jakaminen: Osakepääoman alentaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/varojen-jakaminen-osakep%C3%A4oman-alentaminen>. Viitattu 2.11.2015.

Niskanen, J. ja Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

Nyman, K. 2015. Mitä kassavirtalaskelma kertoo ja miten rahavirtalaskelmaa luetaan. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.piksu.net/artikkeli/mit%C3%A4-kassavirtalaskelma-kertoo-ja-miten-rahavirtalaskelmaa-luetaan>. Viitattu 25.3.2016.

Osakeyhtiölaki. 21.7.2006/624. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>. Viitattu 6.11.2015.

Reunanen, L. 2014. Varojen jako listaamattomassa osakeyhtiössä – palkkaa vai osinkoa?. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.talousverkko.fi/varojen-jako-listaamattomassa-osakeyhtiossa-palkkaa-vai-osinkoa/>. Viitattu 2.11.2015.

Salokoski, J. 2014. Osinkotulojen verotus. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osinkotulojen_verotus%2834928%29#luon22. Viitattu 2.11.2015.

Sotka, J. 2010. Osakeyhtiön purkamisesta ja sen verotuksesta. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.jarisotka.fi/osakeyhtion-purkamisesta-ja-sen-verotuksesta-82010/>. Viitattu 2.11.2015.

Sotka, J. 2011. Omien osakkeiden hankkiminen osakeyhtiössä. Www-dokumentti. Saatavissa: www.jarisotka.fi/omien-osakkeiden-hankkiminen-osakeyhtiossa-52011. Viitattu 2.11.2015.

Summarum. 2012. Sopivin yritysmuoto. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.summarum.fi/sopivin-yritysmuoto/>. Viitattu 25.5.2016.

Tomperi, S. 2013. Yritysverotus ja tilinpäätösuunnittelu. 25., uudistettu painos . Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Verohallinto. 2007. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tapahtuvan varojenjaon verotus. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Uuden_osakeyhtiolain_vaikutuksia_verotuk%2810065%29#Sijoitetun%20vapaan%20oman1. Viitattu 2.11.2015.

Verohallinto. 2011. Henkilöyhtiö. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Henkiloyhtio%2813724%29. Viitattu 7.11.2015.

Verohallinto. 2014. Osinkotulojen verotus - saajana omistajayrittäjä. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_osingot_ja_peitelty_osingonjako/Osinkotulojen_verotus__saajana_omistajay%2815396%29. Viitattu 2.11.2015.

Virtuaalilakimies. 2015. Omien osakkeiden hankinta. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://virtuallawyer.fondiatools.com/Sivut/Omien%20osakkeiden%20hankinta.aspx>. Viitattu 2.11.2015.

Verohallinto. 2016. Elinkeinotoiminnan tuotot ja kulut. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus/Elinkeinotoiminnan_tuotot_ja_kulut. Viitattu 15.5.2016.

Yrittäjät.fi. 2014a. Toiminimi eli yksityinen elinkeinoharjoittaja. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/elinkeinoharjoittaja/>. Viitattu 7.11.2015

Yrittäjät.fi. 2014b. Avoin yhtiö. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/avoinyhtio/>. Viitattu 7.11.2015.

Yrittäjät.fi. 2015. Eläkkeet. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yrittajaihmisena/sosiaaliturvaopas/elakkeet/>. Viitattu 7.11.2015.

Yritys-Suomi. 2015a. Luontoisedut ja henkilökuntaedut. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.yrityssuomi.fi/luontoisedut-ja-henkilokuntaedut>. Viitattu 7.11.2015.

Yritys-Suomi. 2015b. Kassavirtalaskelmat. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yrityssuomi.fi/fi/kassavirtalaskelmat>. Viitattu 20.12.2015.

Yritystulkki. 2015. Osakeyhtiö. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yritystulkki.fi/fi/alue/pikes/aloittava-yrittaja/yhtiomuodot/oy/>. Viitattu 2.11.2015.